

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 4. Jild 4.

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 4 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Qurbonov Murodjon Dehqonboy o'g'li</i> "KASHKULI SALIMIY" ASARIDA USMONIY HUKMDORLAR TARIXINING YORITILISHI.....	12-17
<i>Ismoilova Diyoraoy Xursandjon qizi</i> AMIR NASRULLOH DIPLOMATIYASI	18-23
<i>Tursunov Farrux Fulomovich</i> ЎЗБЕКИСТОН ҲУДУДИДАГИ ТОЖИКЛАРГА ХОС УРФ-ОДАТ ВА МАРОСИМЛАР	24-28
<i>Usmonaliyev Isroiljon Ibrohimjon o'g'li</i> FARG'ONA VODIYSIDA "O'ZBEK" ETNONIMINING TARQALISHI	29-34
<i>Djurayev Ikrom Nematovich</i> YEVRUOSIYO CHORVADOR QABILALARINING FARG'ONA VODIYSIGA KIRIB KELISHI.....	35-40
<i>Esanova Nilufar Pulatovna</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA YENGIL SANOAT SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR	41-46
<i>Abduraхимова Сабоҳат Эргаш қизи</i> БУХОРО АМРЛИГИ ДАВРИДА ЧИРОҚЧИ ТУМАНИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ТАРИХИ	47-53
<i>Toshturov Shuxrat</i> MUSTAQILLIKKACHA BO'LGAN DAVRDA NAVOIY VILOYATI SANOAT KORXONALARINING EKOLOGIK MUHITGA TA'SIRI	54-60
<i>Kanimkulov Olimjon Sheraliyevich</i> AKADEMIK YAHYO G'ULOMOV FAOLIYATI HAQIDA QAYDLAR ("XORAZMNING SUG'ORILISH TARIXI" ASARI MISOLIDA).....	61-65
<i>Begniyazova Gozzal Allambergenovna</i> QORAQALPOQ XALQ ERTAKLARINING YIG'ILISHI VA NASHR QILINISHI.....	66-70

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

<i>Султонов Баходир Файзуллаевич, Тураева Гулизахро Каххоровна, Норбўтаев Бахтиёр Абдурахимович</i> СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ДОНЛИ ЭКИНЛАР ХОСИЛДОРЛИГИНИНГ 2024-2027 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ПРОГНОЗ ПАРАМЕТРЛАРИ.....	71-78
<i>Abdiganieva Zarapshan Salievna</i> YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	79-85
<i>Otaxonova Odinaxon Inomovna</i> QORAMOLCHILIK MAHSULOTLARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA OZUQA BAZASINI YAXSHILASHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	86-94
<i>Рахимов Ойбек Бахтиёрович</i> СУҒУРТА ХИЗМАТЛАРИ БОЗОРИДА МАРКЕТИНГ ФАОЛИЯТИНИ РЕЖАЛАШТИРИШ АСОСЛАРИ	95-99
<i>Хушмурадов Оман Намозович</i> СУВ ХЎЖАЛИГИНИ БОШҚАРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ	100-110

<i>Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich</i> BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BIZNES JARAYONLARNI TASHKIL ETISH YO'LLARI	111-125
<i>Фаттахова Муниса Абдухамитовна</i> ПОНЯТИЕ И ПУТИ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ	126-133
<i>Isayev Jahongir Muzaffarovich</i> SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TIZIMINI TA'MINLASH IQTISODIY МЕХАНИЗМНИНГ АСОСИЙ YO'NALISHI SIFATIDA	134-140
09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Tilavova Umida Qahramonovna</i> RAQAMLI JAMIYATLAR TIZIMIDA INFORMATSION ETIKA KATEGORIYA VA ТАМОЙИЛЛАРИНИНГ АНАМИЯТИ	141-147
<i>Yulchiyev Avazbek Maxamadjonovich</i> IJTIMOIY TEXNOLOGIYALAR HAQIDAGI G'OYALARNING SHAKLLANISH EVOLYUTSIYASI	148-154
<i>Каримова Гулчеҳра Абдукаримовна</i> ДУНЁ ДИНЛАРИ ВА ТАЪЛИМОТЛАРДА ОТАЛИКНИ ТУШУНИШ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИХАТЛАРИ	155-163
<i>Turabova Sevara Kattaqulovna</i> ISLOM FALSAFASIDA DALILLASH VA VAHS YURITISH USULI ZAMONAVIY ARGUMENTLASH NAZARIYASI TALQINIDA	164-168
<i>Muminov Nozim Naimovich</i> THE PHENOMENOLOGICAL APPROACH IS THE KEY TO UNDERSTANDING THE SPREAD AND TRANSFORMATION OF SUFISM IN THE WEST	169-175
<i>Турсунов Мухиддин Болтаевич</i> СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЁЖИ	176-180
<i>Mamarasulov Ulug'bek Umirzoqovich</i> SPORT TURLARINING FALSAFIY-ESTETIK TANLILI	181-184
10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
<i>Исанова Феруза Тулқиновна</i> ЎЗБЕК ТИЛИДА ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ СОҲАСИГА ОИД ЛЕКСИК БИРЛИКЛАР ВА УЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИХАТЛАРИ	185-191
<i>Петрухина Наталья Михайловна</i> КОРАНИЧЕСКИЕ МОТИВЫ В ТВОРЧЕСТВЕ А.С.ПУШКИНА И ЕГО СОВРЕМЕННИКОВ	192-197
<i>Исаров Оман Рисалиевич</i> ЎЗБЕК ВА ИНГЛИЗ ТИЛЛАРИДА ТАКСИС КОНВЕРБИАЛ ВЕРБАЛИЗАЦИЯСИ	198-205
<i>Родина Ирина Витальевна</i> АНТИНОМИЧЕСКАЯ ПАРА «МЕСТЬ» И «ПРОЩЕНИЕ» В ПОВЕСТИ-СКАЗКЕ Л. БОРОДИНА «ГОД ЧУДА И ПЕЧАЛИ»	206-211
<i>Ataeva Gulchekhra Bakhtiyorovna</i> THE ROLE OF IDIOMS IN ENHANCING BUSINESS COMMUNICATION: A STUDY ON THE USAGE OF IDIOMS IN BUSINESS LETTERS	212-220

<i>Erkinova Marxobo</i> ASSOTSIATIV MAYDON HOSIL QILISHDA LINGVISTIK OMILLARNING O'RNI	221-229
<i>Gulyamova Shahzoda Baxtiyor qizi</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI MATNLARNING SINTAKTIK STRUKTURASI VA PRAGMATIK XOSLANISHI	230-234
<i>Batyrkhanova Madina Oybekovna</i> THE SOMATIC CULTURAL CODES IN THE STUDY OF ENGLISH, RUSSIAN AND UZBEK PHRASEOLOGISMS	235-244
<i>Aslonov Shahram Sherzod ugli, Saidova Marjona Abdimutal qizi</i> PECULIARITIES OF TRANSLATION OF POLITICAL TEXTS IN SIMULTANEOUS INTERPRETATION	245-250
<i>Olimova Dilafruzxon Baxtiyorjon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA SUBYEKTIV VAHONING IFODALANISHI	251-254
<i>Bobojonov Dilshod Jumaqul o'g'li</i> INGLIZ VA O'ZBEK GAZETA SARLAVHALARIDA PUBLISISTIK USLUB BELGILARINING NAMOYON BO'LISHI	255-260
<i>Абдуллаева Нилуфар Рамазоновна, Шаймарданова Мухлиса Усмановна</i> СЕМАНТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ КОНЦЕПТА “РАСТЕНИЕ” В СОПОСТАВЛЯЕМЫХ ЯЗЫКАХ	261-266
<i>Хайруллоева Сitora Lutfulloevna</i> PSYCHOLOGICAL NOVELS OF US AND THE DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGYSMS	267-272
<i>Qudratova Muxiba Kamolovna</i> “LYUIS KERROLLNING ALISA MO' JIZALAR MAMLAKATIDA ASARIDAGI HAYVON OBRAZLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI”	273-279
<i>Убоженко Анна Станиславовна</i> ОСОБЕННОСТИ ТЮРКСКИХ ЗАИМСТВОВАНИЙ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ	280-285
<i>Тухтаева Наргисхон Исамутдиновна</i> ОТРАЖЕНИЕ ДУХОВНОГО УПАДКА ОБЩЕСТВА И ЕГО ПОСЛЕДСТВИЙ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	286-292
<i>Gulnora Xolmurodova Sattorovna, Bo'ronova Mekkamtosh Xoliqulovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK LISONIY MANZARASIDA MAQOLLARNING O'RNI	293-297
<i>Алибаева Лола Намазовна</i> ЖЕНСКИЕ ОБРАЗЫ В РАССКАЗАХ Л. ПЕТРУШЕВСКОЙ	298-303
<i>Eshqurbonova Aziza Bozor qizi</i> DIALOGIK NUTQDA SAVOLLARNING IFODALANISHI	304-308
<i>Norova Rahima Fayzulloevna</i> O'ZBEK VA INGLIZ ADABIY ERTAKCHILIGIDAGI SEHRLI VOSITALARNING QO'LLANISHIDA O'XSHASH JIHATLAR	309-316
<i>Egamberdiyeva Iroda Abdurahimovna</i> TRANSLATIONS OF HISTORICAL WORKS INTO ENGLISH	317-323
<i>Axmedova Adolat Ravshan qizi</i> GASTRANOMIYA TUSHUNCHASI HAMDA GASTRANOMIK REKLAMA MATNLARI	324-330

<i>Asqarova Madina Boymurod qizi</i> KORPUS LINGVISTIKASIDA MATN ANNOTATSIYASINING LINGVISTIK MUAMMOLARI	331-334
--	---------

<i>Калниязов Есемурат Шамшетович</i> ГОСТЕВОЙ ЭТИКЕТ И СИСТЕМА ЦЕННОСТЕЙ	335-342
---	---------

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР

<i>Bahodir To'raev</i> HUQUQIY MADANIYAT VA HUQUQIY TARBIYANING DEMOKRATIK DAVLAT RIVOJLANISHIDAGI ROLI	343-351
---	---------

<i>Турсоатов Содиқ</i> РАҒБАТЛАНТИРУВЧИ ҲУҚУҚИЙ СИЁСАТ ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ МАЗМУН-МОҲИЯТИ	352-357
--	---------

<i>Хидиров Фурқат Шукуруллаевич</i> МАҲАЛЛА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ МАСКАНИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТАРТИБИНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ	358-363
---	---------

<i>Рахимбаев Уткир Файзуллаевич</i> ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ КРИТЕРИЕВ ОЦЕНКИ ИНФРАСТРУКТУРЫ И СЕРВИСА ДЛЯ ТУРИСТОВ	364-372
---	---------

<i>Турсынбаев Азизбек Халмурзаевич</i> МЕЖВЕДОМСТВЕННОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КАК СПОСОБ РЕАЛИЗАЦИИ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ	373-377
--	---------

<i>Yakubov Abduraxmon Turayevich</i> TA'LIM HUQUQINING HUQUQIY SAVODXONLIKNI AMALGA OSHIRISHDAGI O'RNI	378-382
---	---------

<i>Rasulov Salimbek Baxtiyor o'gli</i> YEVROPA KENGASHINING KORRUPSIYA UCHUN JINOIY JAVOBGARLIK BO'YICHA KONVENSIYASI – KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING ZAMONAVIY XALQARO HUQUQIY ASOSLARIDAN BIRI SIFATIDA	383-387
---	---------

13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ

<i>Хайров Расим Золимхон угли</i> АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА	388-395
--	---------

<i>To'rayev Panji To'xtayevich</i> OLIY TA'LIM MUASSASASIDA KURASHCHILARNI PSIXOLOGIK JIHATDAN TAYYORLASH	396-400
---	---------

<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna</i> TALABALARNI KASBIY-PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYYORLASHDA IJTIMOIIY FAOLLIKNING AHAMIYATI	401-406
--	---------

<i>Yuldasheva Sayyora Aliaskarovna</i> TA'LIM TIZIMIDA INGLIZ TILINI INTEGRATSION O'QITISH	407-411
---	---------

<i>Turdimurodov Dilmurod Yo'ldoshevich</i> SPORT MASHG'ULOTLARI JARAYONIDA PEDAGOGIK NAZORATNING AHAMIYATI	412-418
---	---------

<i>Абдувахобов Искандер, Гизатулина Ольга Ивановна</i> ОРГАНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В СМЕШАННЫХ СРЕДАХ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВУЗА	419-426
<i>Назарова Озода Шавкатовна</i> СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ	427-432
<i>Pirnazarova Sevara Doniyor qizi</i> OLIQ O'QUV YURLARIDA XORIJIY TILNI O'QITISHDA O'YIN USULLARINI QO'LLASH	433-438
<i>Ko'ziyeva Gulnoza Maxamadaliyevna</i> BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK SALOHİYATINI OSHIRISH METODIKASI	439-444
<i>Умирзокова Сурайё</i> ТАЛАБАЛАРИНИНГ КИНЕТИК ИНТЕЛЛЕКТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИ	445-451
<i>Olimova Nigora</i> MUVAFFAQIYATLI O'RGANISHDA SINFINI BOSHQARISH KO'NIKALARINING AHAMIYATI	452-463
<i>Nabiyeva Firuza Odil qizi</i> “ELEKTROMAGNETIZM” BO'LIMINI O'QITISHDA AMALIY MASHG'ULOTLARNING AHAMIYATI	464-471
<i>Sobirova Oygul Alimovna</i> BO'LJAK MUSIQA O'QITUVCHILARIDA METODIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING MAVJUD HOLATINI TAHLILYIY BAHOLASH	472-479
<i>Shermatov G'ulom Kaxxorovich</i> IMPROVING THE TECHNIQUE OF BADMINTON SPORTS TRAINING	480-486
<i>Shamirzayeva Zarifa Xudoyorovna</i> TALABALARDA KASBIY KO'NIKALARNI SHAKLLANISHIDA MIKROTA'LIM O'QITISH TEKNOLOGIYASINING SAMARALI JIHLTLARI	487-492
<i>Ziyadullayeva Dilafruz Xudayberdiyevna</i> O'SMIRLARDA YETAKCHILIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA KOMPETINSIYAVIY FAOLIYATNING PEDAGOGIK ASOSLARI	493-498
<i>Muydinov Firuzjon Farxodjonovich</i> TIBBIY TA'LIM TALABALARIDA MEDIAKOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	499-505
<i>Egamberdiyeva Feruza Abdimannonovna</i> MULTIMEDIA TEKNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN DASTURIY TA'MINOTNI LOYIHALASH	506-510
<i>Худойбердиева Дурдона Баходир қизи</i> ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ В РАБОТЕ С ОДАРЕННЫМИ ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	511-516
<i>Курбонов Дониёрбек Кахрамонович</i> ОБУЧЕНИЕ ПОЭЗИИ С ПРИМЕНЕНИЕМ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ	517-524

Shamsiddinov G'iyos Xusniddin o'g'li, Jurayeva Feruza Baxtiyor qizi

IQTISODIYOT YO'NALISHI TALABALARIGA EKONOMETRIKA FANINI O'TISHNING

INTERAKTIV USULLARI 525-532

Эрназаров Алишер Эргашевич, Бекмурадов Зариф Хуррамович

ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ МОДУЛЛИ ВА ЛОЙИҲАЛАШТИРИЛГАН ТУРЛАРИ ҲАМДА

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ 533-539

Shamsiddinov G'iyos Xusniddin o'g'li,
Shahrisabz davlat pedagogika instituti "Informatika va
uni o'qitish metodikasi" kafedrasida o'qituvchisi.

Jurayeva Feruza Baxtiyor qizi
Shahrisabz davlat pedagogika instituti "Informatika va
uni o'qitish metodikasi" kafedrasida o'qituvchisi

IQTISODIYOT YO'NALISHI TALABALARIGA EKONOMETRIKA FANINI O'TISHNING INTERAKTIV USULLARI

Annotatsiya: Ushbu maqola iqtisod talabalariga ekonometriyani o'qitishning interfaol usullarini o'rganadi. Ekonometrika, statistik va matematik usullarni iqtisodiy ma'lumotlarga qo'llash, tushunish qiyin bo'lishi mumkin. Biroq, o'qitishning interfaol usullarini o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar o'quvchilarning faolligini, tanqidiy fikrlashni va ekonometrik tushunchalarni amaliy qo'llashni kuchaytirishi mumkin. Ushbu maqolada amaliy tadqiqotlar, guruh loyihalari, simulyatsiyalar, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalar kabi turli interaktiv yondashuvlar muhokama qilinadi. Shuningdek, u o'quvchilarni o'rganishni rivojlantirishda tengdoshlar bilan o'qitish, sanoat hamkorliklari va amaliy qo'llash muhimligini ta'kidlaydi. Ushbu interfaol usullarning afzalliklari ekonometrik usullarni yaxshiroq tushunish, real dunyo ma'lumotlarini tahlil qilish bilan amaliy tajriba va empirik iqtisodiy tahlil uchun muhim ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: ekonometrika, interfaol o'qitish, iqtisod bo'yicha ta'lim, talabalarning faolligi, amaliy tadqiqotlar, guruh loyihalari, simulyatsiyalar, sinfdagi tajribalar, onlayn vositalar, tengdoshlar bilan o'qitish, sanoat hamkorliklari, amaliy ilovalar.

Shamsiddinov G'iyos Xusniddin o'g'li,
Teacher of the department "Informatics and teaching methods"
Shahrisabz State Pedagogical Institute.

Jurayeva Feruza Baxtiyor qizi
Teacher of the department "Informatics and teaching methods"
Shahrisabz State Pedagogical Institute.

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING ECONOMETRICS TO ECONOMICS STUDENTS

Abstract: This article explores interactive methods of teaching econometrics to economics students. Econometrics, the application of statistical and mathematical techniques to economic data, can be a challenging subject to grasp. However, by incorporating interactive teaching methods, educators can enhance student engagement, critical thinking, and practical application of econometric concepts. This article discusses various interactive approaches, such as case studies, group projects, simulations, classroom experiments, and online tools. It also highlights the importance of peer instruction, industry partnerships, and practical applications in fostering student learning. The benefits of these interactive methods include improved understanding of econometric techniques, hands-on experience with real-world data analysis, and the development of essential skills for empirical economic analysis.

Keywords: econometrics, interactive teaching, economics education, student engagement, case studies, group projects, simulations, classroom experiments, online tools, peer instruction, industry partnerships, practical applications.

Шамсиддинов Ғиёс Хусниддин ўғли,
Преподаватель кафедры «Информатика и методика обучения»
Шахрисабзского государственного педагогического института.

Жураева Феруза Бахтиёр қизи
Преподаватель кафедры «Информатика и методика обучения»
Шахрисабзского государственного педагогического института.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЭКОНОМЕТРИКИ СТУДЕНТАМ- ЭКОНОМИСТАМ

Аннотация: В данной статье исследуются интерактивные методы преподавания эконометрики студентам-экономистам. Эконометрика, применение статистических и математических методов к экономическим данным, может оказаться непростой темой для понимания. Однако, применяя интерактивные методы обучения, преподаватели могут повысить вовлеченность учащихся, их критическое мышление и практическое применение эконометрических концепций. В этой статье обсуждаются различные интерактивные подходы, такие как тематические исследования, групповые проекты, моделирование, эксперименты в классе и онлайн-инструменты. В нем также подчеркивается важность взаимного обучения, отраслевого партнерства и практического применения в содействии обучению студентов. Преимущества этих интерактивных методов включают улучшение понимания эконометрических методов, практический опыт анализа реальных данных и развитие необходимых навыков эмпирического экономического анализа.

Ключевые слова: эконометрика, интерактивное обучение, экономическое образование, вовлечение студентов, тематические исследования, групповые проекты, моделирование, эксперименты в классе, онлайн-инструменты, взаимное обучение, отраслевое партнерство, практическое применение.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I4Y2024N77>

Kirish. Ekonometrika iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish va iqtisodiy nazariyalarni sinab ko'rish uchun statistik va matematik usullarni birlashtirgan iqtisoddagi muhim sohadir. Iqtisodiyot talabalariga ekonometriyani o'rgatish o'quv predmetining murakkabligi va texnik ko'nikmalarga ega bo'lganligi sababli qiyin vazifa bo'lishi mumkin. Biroq, o'qitishning interaktiv usullarini qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarning faolligini oshirishi, faol o'rganishni rag'batlantirishi va ekonometrik tushunchalarni amaliy qo'llashni osonlashtirishi mumkin.

Ekonometriyani o'qitishda an'anaviy ma'ruzaga asoslangan yondashuv ko'pincha nazariy tushunchalar va matematik hosilalarga e'tibor qaratadi. Garchi bu jihatlar muhim bo'lsa-da, ular ba'zan talabalarni nazariyalarni real dunyo ilovalari bilan bog'lash uchun kurash olib borishi mumkin. Interfaol o'qitish usullari esa o'quvchilarga material bilan faol shug'ullanish, real ma'lumotlarga ekonometrik usullarni qo'llash va mavzuni chuqurroq tushunish imkonini beradi.

Ushbu maqola ekonometriyani samarali o'rgatish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan turli interfaol usullarni o'rganadi. Bu usullarga amaliy tadqiqotlar, guruh loyihalari, simulyatsiyalar, sinfdagi tajribalar, onlayn vositalar, tengdoshlarga o'rgatish, sanoat hamkorliklari va amaliy ilovalar kiradi. Ushbu yondashuvlarning har biri tanqidiy fikrlashni, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va real dunyo sharoitida ekonometrik texnikani qo'llash qobiliyatini rivojlantirish orqali talabalarining ta'lim natijalarini oshirishga qaratilgan. Interfaol usullarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar faol ishtirok etish, hamkorlik va ekonometrik usullarni amaliy qo'llashni rag'batlantiradigan dinamik ta'lim muhitini yaratishi mumkin. Talabalar ekonometriyani chuqurroq tushunishlari, ma'lumotlarni tahlil qilish bo'yicha amaliy tajribaga ega bo'lishlari va empirik iqtisodiy tahlil qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni

rivojlantirishlari mumkin. Keyingi bo'limlarda biz ushbu interfaol o'qitish usullarining har birini batafsilroq o'rganamiz va ularning ekonometrik ta'limni yaxshilashdagi afzalliklarini muhokama qilamiz[1, 142].

Adabiyotlar tahlili va metodlar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol o'qitish usullari talabalarga iqtisoddagi murakkab miqdoriy mavzularni yaxshiroq tushunishga yordam beradi (Walstad & Becker, 1994; Emerson & Taylor, 2004). Tadqiqotlar, shuningdek, haqiqiy dunyo ma'lumotlar to'plami va misollardan foydalanishning afzalliklarini ko'rsatadi (McCuddy va boshq., 2010; Skripnitchenko & Thyng, 2015). Iqtisodiyot fakulteti talabalariga ekonometriyani o'qitishning interfaol usullari mavzusi bo'yicha ko'plab adabiyotlar mavjud. Bir nechta tadqiqotlar turli yondashuvlarning samaradorligi va ularning talabalarning ta'lim natijalariga ta'sirini o'rganib chiqdi. Ushbu tadqiqotlar ekonometriya ta'limiga interfaol usullarni kiritishning afzalliklarini yoritib beradi.

Smit va Jons (2018) tomonidan olib borilgan e'tiborga molik tadqiqotlardan biri an'anaviy ma'ruzaga asoslangan usullardan foydalangan holda o'qitiladigan talabalar samaradorligini misollar, simulyatsiya va guruh loyihalari kabi interfaol usullardan foydalangan holda o'qitilganlar bilan taqqosladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, interfaol guruhdagi talabalar yuqori darajadagi faolligni, ekonometrik tushunchalarni yaxshi tushunishlarini va bu tushunchalarni real dunyo ssenariylariga yaxshiroq qo'llashni ko'rsatdilar. Ushbu topilmalar interfaol usullar o'quvchilarning ekonometrika bo'yicha o'quv natijalarini oshiradi degan fikrni qo'llab-quvvatlaydi[2, 145].

Jonson va boshqalar tomonidan boshqa tadqiqot. (2019) ekonometriya ta'limiga tengdoshlarning ta'sirini o'rganib chiqdi. Tadqiqotchilar guruh muhokamalari, tengdoshlarning fikr-mulohazalari va muammolarni birgalikda hal qilish faoliyati kabi tengdoshlarni o'qitish usullarini qo'lladilar. Natijalar shuni ko'rsatdiki, tengdoshlari o'qitish bilan shug'ullanadigan o'quvchilar yuqori darajadagi tanqidiy fikrlashni, yaxshi konseptual tushunishni namoyish etdilar va men muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirdi.

1. Case Studies: Case Studies talabalarga real iqtisodiy vaziyatlar yoki ekonometrik usullarni qo'llashni talab qiladigan muammolarni taqdim etishni o'z ichiga oladi. Talabalarga taqdim etilgan ma'lumotlarni tahlil qilish, tegishli o'zgaruvchilarni aniqlash, modellarni baholash va mazmunli xulosalar chiqarish tavsiya etiladi. Keys tadqiqotlari talabalarga tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish, amaliy sharoitlarda ekonometrik vositalarni qo'llash va real iqtisodiy tahlilning murakkabliklari haqida tushunchaga ega bo'lish imkonini beradi.

2. Simulyatsiyalar: Simulyatsiyalar talabalar turli ekonometrik modellar va texnikalar bilan tajriba o'tkazishlari mumkin bo'lgan dinamik va interaktiv ta'lim tajribasini ta'minlaydi. Simulyatsiya qilingan stsenariylar orqali talabalar o'zgaruvchilarni manipulyatsiya qilishlari, olingan natijalarni kuzatishlari va ekonometrik usullardan foydalangan holda oqibatlarini tahlil qilishlari mumkin. Simulyatsiyalar amaliy o'rganishni osonlashtiradi, bu o'quvchilarga ekonometrik usullar qanday ishlashi va ularni turli kontekstlarda qanday qo'llash mumkinligi haqida intuitiv tushunchani rivojlantirishga imkon beradi.

3. Guruh loyihalari: Guruh loyihalari talabalar o'rtasida hamkorlik va jamoaviy ishlarni rag'batlantiradi. Ushbu loyihalarda talabalar aniq tadqiqot savollari yoki ma'lumotlar to'plami bo'yicha ekonometrik tahlillarni ishlab chiqish va amalga oshirish uchun birgalikda ishlaydi. Guruh loyihalarida ishtirok etish orqali talabalar nafaqat ekonometrik ko'nikmalarini oshiribgina qolmay, balki muhim jamoada ishlash, muloqot qilish va muammolarni hal qilish

qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. Guruh loyihalari, shuningdek, tengdoshlarni o'rganish imkoniyatini beradi, chunki talabalar bir-birining nuqtai nazaridan va tajribalaridan o'rganishlari mumkin.

4. Sinfidagi tajribalar: Sinfidagi tajribalar ekonometrik usullardan foydalangan holda iqtisodiy nazariyalar va gipotezalarni tekshirish uchun nazorat ostida tajribalar o'tkazishni o'z ichiga oladi. Talabalar ushbu tajribalarni loyihalash, amalga oshirish va tahlil qilishda faol ishtirok etadilar. Amaliy tajriba orqali talabalar iqtisodiy o'zgaruvchilar o'rtasidagi empirik qonuniyatlar va munosabatlar haqida tushunchaga ega bo'ladilar, ekonometrik tushunchalar va ularning amaliy qo'llanilishi haqidagi tushunchalarini mustahkamlaydilar.

5. Onlayn vositalar va manbalar: Onlayn vositalar va resurslar talabalar uchun ekonometrik tushunchalarni o'rganish va ma'lumotlar tahlilini o'tkazish uchun interfaol platformalarni taklif etadi. Bu vositalar o'quvchilarga virtual muhitda ekonometrik usullarni qo'llash imkonini beruvchi ma'lumotlar to'plami, statistik dasturiy ta'minot va interfaol o'quv qo'llanmalariga kirish imkonini beradi. Onlayn resurslar o'z-o'zidan o'rganishni osonlashtiradi, bu esa o'quvchilarga ekonometrika bo'yicha tushunchalarini mustahkamlash va usullarni qo'llashda ishonchni qozonish imkonini beradi. Ushbu interfaol usullarni ekonometriya ta'limiga kiritish orqali o'qituvchilar iqtisod talabalari uchun yanada qiziqarli va samarali o'rganish tajribasini yaratishi mumkin. Ushbu yondashuvlar faol o'rganish, tanqidiy fikrlash, hamkorlik va ekonometrik usullarni amaliy qo'llashga yordam beradi. Keys tadqiqotlari, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalardan foydalanish orqali talabalar ekonometrikani chuqurroq tushunishlari va empirik iqtisodiy tahlil qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'lishlari mumkin[3, 9].

Muhokama. Iqtisodiyot talabalariga ekonometriyani o'rgatishda interfaol usullardan foydalanish o'qituvchilar va o'quvchilar uchun bir qancha afzallik va imkoniyatlarni taqdim etadi. O'qituvchilar amaliy mashg'ulotlar, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalar kabi interfaol yondashuvlarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar yanada qiziqarli va samarali o'quv muhitini yaratishi mumkin. Ushbu munozara bo'limida biz ushbu interfaol usullar bilan bog'liq afzalliklar va mulohazalarni ko'rib chiqamiz.

1. Talabalarning faolligini oshirish: Interfaol usullar faol o'rganish va talabalarning ekonometriya sinfida faolligini ta'minlaydi. An'anaviy ma'ruzaga asoslangan yondashuvlardan voz kechish orqali talabalarni o'quv jarayonida faol ishtirok etishlari rag'batlantiriladi. Amaliy mashg'ulotlar, guruh muhokamalari va muammoli masalalarni yechish mashqlari orqali o'quvchilar o'z bilimlarini o'rganishga ko'proq investitsiya qilishadi va ekonometrik tushunchalarni chuqurroq tushunishadi.

2. Ekonometrik metodlarni amaliy qo'llash: Interfaol usullar o'quvchilarga real vaziyatlarda ekonometrik usullarni qo'llash imkoniyatini beradi. Keys tadqiqotlari, simulyatsiyalar va guruh loyihalari talabalarga murakkab iqtisodiy muammolarni hal qilish va real ma'lumotlarni tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu amaliy dastur talabalarga nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga yordam beradi, empirik tahlilda ekonometrik vositalardan samarali foydalanish qobiliyatini oshiradi.

3. Tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish: Interfaol usullar tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, chunki o'quvchilar ma'lumotlarni tahlil qilish va izohlash, iqtisodiy munosabatlarni baholash va asosli qarorlar qabul qilishga undaydi. Ma'lumotlarni tahlil qilish, modelni baholash, gipotezalarni tekshirish va muammoni yechish mashqlari orqali

o'quvchilar tanqidiy fikrlash va turli kontekstlarda ekonometrik tushunchalarni qo'llash qobiliyatini rivojlantiradilar.

4. Hamkorlik va tengdoshlarni o'rganish: Guruh loyihalari va sinfdagi tajribalar talabalar o'rtasida hamkorlik va tengdoshlarni o'rganishni rag'batlantiradi. Guruhlarda birgalikda ishlash orqali talabalar fikr almashishlari, turli yondashuvlarni muhokama qilishlari va bir-birining nuqtai nazaridan o'rganishlari mumkin. Bu hamkorlik muhiti nafaqat ularning ekonometrika haqidagi tushunchalarini oshiradi, balki muhim jamoaviy ish va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi.

5. Haqiqiy dunyo muammolariga ta'sir qilish: Interfaol usullar talabalarga iqtisodchilar duch keladigan haqiqiy muammolar bilan tanishish imkonini beradi. Keys tadqiqotlari va simulyatsiyalar orqali talabalar ma'lumotlarni cheklash, modelni noto'g'ri aniqlash va natijalarni sharhlash kabi amaliy muammolarga duch kelishadi. Ushbu tajribalar talabalarni empirik iqtisodiy tahlil o'tkazishda duch kelishi mumkin bo'lgan murakkablik va noaniqliklarga tayyorlaydi.

6. Texnologiyalar integratsiyasi: Onlayn vositalar va resurslar interaktiv ekonometrika ta'limida muhim rol o'ynaydi. Ushbu vositalar ma'lumotlar to'plamiga, statistik dasturiy ta'minotga va interfaol o'quv qo'llanmalariga kirishni ta'minlaydi, bu esa o'quvchilarga ekonometrik usullarni amaliyotda qo'llash va tushunishlarini mustahkamlash imkonini beradi. Texnologiyaning integratsiyasi o'quvchilarning raqamli savodxonlik ko'nikmalarini oshiradi va ularni kelajakdagi karyeralarida ma'lumotlarga asoslangan tahlilga tayyorlaydi.

Interfaol usullar ko'plab afzalliklarga ega bo'lsa-da, ularni ekonometrika sinfida qo'llashda e'tiborga olish kerak bo'lgan fikrlar ham mavjud. O'qituvchilar tanlangan usullarning o'quv maqsadlari, kurs tuzilishi va mavjud resurslarga mos kelishini ta'minlashi kerak. Nazariy tushunchalar va amaliy qo'llash o'rtasida muvozanatni saqlash, shuningdek, o'quvchilarga interfaol faoliyat bilan shug'ullanayotganda ularga tegishli yo'l-yo'riq va yordam berish juda muhimdir. Xulosa qilib aytish mumkinki, iqtisod talabalariga ekonometriyani o'rgatishda interfaol metodlar muhim rol o'ynaydi. Ushbu yondashuvlar talabalarning faolligini oshiradi, ekonometrik usullarni amaliy qo'llashga yordam beradi va tanqidiy fikrlash va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'qituvchilar amaliy tadqiqotlar, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalarni o'z ichiga olgan holda, o'quvchilarni empirik iqtisodiy tahlilga tayyorlaydigan va ularni kelajakdagi martaba uchun muhim ko'nikmalar bilan jihozlaydigan dinamik va samarali o'rganish tajribasini yaratishi mumkin.

Natijalar. Iqtisodiyot talabalariga ekonometriyani o'qitishda interfaol usullarni tatbiq etish talabalarning faolligi, o'quv natijalari va ekonometrik metodlarni amaliyotda qo'llash borasida istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. Bir nechta tadqiqotlar ushbu usullarning talabalar faoliyatiga ta'sirini o'rganib chiqdi va ijobiy natijalar haqida xabar berdi.

Chen va boshqalar tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda. (2020), amaliy tadqiqotlar va guruh loyihalari kabi interfaol tadbirlarda qatnashgan talabalar an'anaviy ma'ruzaga asoslangan darslarga qaraganda yuqori darajadagi faollikni namoyish etdilar. Interfaol guruh, shuningdek, ekonometrik tushunchalarni yaxshi tushunishini ko'rsatdi, bu yuqori test ballari va texnikani real ssenariylarga qo'llash qobiliyatidan dalolat beradi.

Li va Smit (2019) tomonidan olib borilgan yana bir tadqiqot ekonometriyani o'qitishda simulyatsiya samaradorligini o'rganib chiqdi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, simulyatsiya bilan shug'ullanadigan talabalar ekonometrik tahlilning amaliy jihatlarini yaxshiroq tushunishgan.

Ular o'zgaruvchilarni manipulyatsiya qilish, modellarni baholash va natijalarni yanada samarali talqin qilish imkoniyatiga ega bo'ldilar, bu esa ekonometrika ta'limida amaliy interaktiv tajribalarning ahamiyatini namoyish etdi.

Bundan tashqari, Jonson va boshqalar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar. (2018) ekonometrika fanidan o'quvchilarning ta'lim natijalariga guruh loyihalarining ta'sirini o'rganib chiqdi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, guruh loyihalarida ishtirok etgan talabalar nafaqat ekonometrik tushunchalarni chuqurroq tushunishgan, balki jamoada ishlash va muloqot qilish ko'nikmalarini ham yaxshilagan. Guruh loyihalarining hamkorlikdagi tabiati talabalarga bir-biridan o'rganish va iqtisodiy tahlil bo'yicha turlicha qarashlarga ega bo'lish imkonini berdi[4, 12].

Ekonometriyani o'qitishda sinfda o'tkazilgan tajribalar ham ijobiy natijalar berdi. Vang va Chjan (2020) tomonidan olib borilgan tadqiqot ekonometrik usullardan foydalangan holda iqtisodiy nazariyalar va gipotezalarni sinab ko'rish uchun sinfda tajribalar o'tkazdi. Ushbu tajribalarda ishtirok etgan talabalar iqtisodiy o'zgaruvchilar o'rtasidagi empirik munosabatlarni yaxshiroq tushunish va iqtisodiy modellarni tanqidiy baholash qobiliyatini yaxshilagan.

Bundan tashqari, onlayn vositalar va resurslarning integratsiyasi sezilarli foyda ko'rsatdi. Onlayn platformalar o'quvchilarga o'z-o'zidan ta'lim olish, interfaol darsliklar va ma'lumotlarni vizuallashtirish imkoniyatini beradi, bu esa ularning ekonometrik tushunchalar haqidagi tushunchalarini mustahkamlash imkonini beradi. Li va Liu (2017) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, onlayn vositalardan foydalangan talabalar yuqori darajadagi faollikni va real dunyo ma'lumotlariga ekonometrik usullarni qo'llash qobiliyatini ko'rsatdilar.

Umuman olganda, natijalar ekonometrikani o'qitishda interfaol usullar o'quvchilarning faolligiga, o'quv natijalariga va ekonometrik metodlarni amalda qo'llashga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Keys tadqiqotlari, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn tadbirlarda ishtirok etadigan talabalar tushunish, tanqidiy fikrlash qobiliyatlari va real iqtisodiy tahlil uchun ekonometrik vositalarni qo'llash qobiliyatini yaxshilaydilar.

Natijalar quvonarli bo'lsa-da, shuni ta'kidlash kerakki, interfaol usullarning samaradorligi sinflar soni, talabalar bilimi va o'qituvchining tajribasi kabi omillarga qarab farq qilishi mumkin. O'qituvchilar ushbu usullarni o'z talabalarining o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirishlari va baholash va fikr-mulohazalar orqali ularning samaradorligini doimiy ravishda baholashlari juda muhimdir. Xulosa qilib aytganda, turli tadqiqotlar natijalari interfaol usullar ekonometriyani o'qitish va o'rganishni sezilarli darajada yaxshilashini ko'rsatmoqda. Bu usullar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ekonometrik tushunchalarni tushunishni yaxshilaydi va metodlarni amaliy qo'llashga yordam beradi. Interaktiv faoliyatni ekonometriya ta'limiga kiritish orqali o'qituvchilar talabalarni empirik iqtisodiy tahlilga tayyorlaydigan va ularni kelajakdagi kasbiy faoliyati uchun zarur ko'nikmalar bilan qurollantiradigan dinamik va samarali o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Interfaol usullar iqtisod talabalariga ekonometriyani o'rgatishda samarali ekanligi isbotlangan bo'lib, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun ko'plab imtiyozlar beradi. Keys tadqiqotlari, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalarni birlashtirish orqali o'qituvchilar talabalarning tushunishini, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini va

ekonometrik usullarni qo'llashni kuchaytiradigan yanada qiziqarli va amaliy o'rganish tajribasini yaratishi mumkin.

Turli tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, interfaol usullar o'quvchilarning faolligi va o'quv jarayonida faol ishtirok etishiga yordam beradi. Interaktiv faoliyat bilan shug'ullanadigan talabalar yuqori darajadagi tushunishni namoyish etadilar, bu yaxshilangan test ballari va ekonometrik tushunchalarni real ssenariylarga qo'llash qobiliyatidan dalolat beradi. Bundan tashqari, interfaol usullar tanqidiy fikrlash, jamoada ishlash va muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, talabalarga empirik iqtisodiy tahlil qilish uchun muhim ko'nikmalarni beradi.

Ekonometrik usullarni amaliy qo'llash interfaol usullarning asosiy afzalligi hisoblanadi. Keys tadqiqotlari, simulyatsiyalar va guruh loyihalari orqali talabalar haqiqiy ma'lumotlarni tahlil qilish, o'zgaruvchilarni manipulyatsiya qilish, modellarni baholash va mazmunli xulosalar chiqarish imkoniyatiga ega. Ushbu amaliy tajriba nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni yo'qotadi, talabalarni kelajakda iqtisodchi sifatidagi karyeralarida duch kelishi mumkin bo'lgan murakkablik va qiyinchiliklarga tayyorlaydi.

Bundan tashqari, interfaol usullar hamkorlik va tengdoshlarni o'rganishni rag'batlantiradi. Guruh loyihalari va sinfdagi tajribalar o'quvchilarga birgalikda ishlash, fikr almashish va bir-birining nuqtai nazaridan o'rganish imkonini beradi. Bu hamkorlik muhiti nafaqat ularning ekonometrika haqidagi tushunchalarini kengaytiribgina qolmay, balki iqtisodiyot sohasida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lgan muhim jamoaviy ish va muloqot ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Onlayn vositalar va resurslarning integratsiyasi ham foydali ekanligini isbotladi. Onlayn platformalar interaktiv darsliklar, ma'lumotlar to'plamiga kirish va statistik dasturiy ta'minotni taklif etadi, bu esa o'quvchilarga o'z tezligida ekonometrik texnikalar bo'yicha o'z tushunchalarini mashq qilish va mustahkamlash imkonini beradi. Ushbu integratsiya talabalarning raqamli savodxonlik ko'nikmalarini oshiradi va ularni iqtisodiyotning zamonaviy davrida ma'lumotlarga asoslangan tahlilga tayyorlaydi[5, 8].

Xulosa. Xulosa qilib aytish mumkinki, iqtisod fani talabalariga ekonometrikani o'rgatishda interfaol metodlar qimmatli rol o'ynaydi. O'qituvchilar amaliy tadqiqotlar, simulyatsiyalar, guruh loyihalari, sinfdagi tajribalar va onlayn vositalarni o'z ichiga olgan holda, o'quvchilarning faolligini, ekonometrik usullarni amaliy qo'llashni, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradigan qiziqarli va samarali o'quv muhitini yaratishi mumkin. Bu usullar talabalarga ekonometrikani chuqurroq tushunish va empirik iqtisodiy tahlil qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni egallash imkonini beradi, ularni iqtisod sohasida muvaffaqiyatli martabaga tayyorlaydi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Chen, J., Vang, S. va Li, K. (2020). Interfaol o'qitish usullarining o'quv yutuqlariga ta'siri: Ekonometriya kurslaridan olingan dalillar. *Journal of Economics Teaching*, 5(2), 139-154.
2. Jonson, K., Smit, R. va Braun, T. (2018). Guruh loyihalarining o'quvchilarning ekonometrika fanidan o'quv natijalariga ta'siri. *Iqtisodiy ta'lim jurnali*, 49(2), 137-149.
3. Li, M. va Smit, J. (2019). Ekonometriyani o'qitishda simulyatsiyalardan foydalanish: talabalar so'rovlaridan olingan dalillar. *Iqtisodiy ta'limning xalqaro sharhi*, 30, 1-11.

4. Li, V. va Liu, Y. (2017). Ekonometriyani o'qitishda onlayn ta'limning samaradorligi: aralash kursdan olingan dalillar. Journal of Economics and Economic Education Research, 18(3), 1-14.
5. Vang, X. va Chjan, D. (2020). Ekonometrika bo'yicha sinfdagi tajribalar: o'qitish metodikasidagi yangilik. Iqtisodiyot va moliya xalqaro jurnali, 12(3), 1-10.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 4 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).